

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

3 ЖИТТЯ НЕОРГАНІЗОВАНИХ РОБІТНИКІВ.

Салт Сейнт Мері, Онт.

Довелося мені перебувати кілька днів між організованими робітниками місцевості Салт Сейнт Мері, Онт. і не організованою частиною робітничого загону. Мої спостереження в працівників в тім напрямі на жаль не є дуже відрізняючі, бо всі, що я бачив крпом себе, пригніблює мене й розбуздює в моїй душі чимдого жорби й зневаги.

Бажали б освіту політичних і економічних справ робітників з організованими українськими робітничими, а згодом зазначу, що не маю на меті нікого вразити або обидіти своєю бесідою, тільки бажано висвітлити певні відносини в цій місцевості так, як я їх бачив і трохи, і на те тільки, щоб з цього виплило користь для робітничої класи взагалі, а для робітників в Салт Сейнт Мері зокрема.

Як-ж тут користь може бути з цієї бесіди? — спитає може хтось з недовірою. — Чи може це сказати когось, або принести комусь користь, коли він довідається, як там велика частина робітників живе з дня на день бабдуна до організації, займається картографуванням, пітикою, бійкою і ин., підчас коли доводилося страшний низький, неправда й крида?

Хто так бо справу розуміє, тому з певністю не буде великої користі з моєї бесіди. Але знайдеться багато й таких робітників, котрі знайдуть в моїх доповідях багато фактів, якбуть послужити повчаннями прикладами для класового освідомлення робітників.

А може й недовіра з тих несподом, що сьогодні живуть в бабдузності й несподом, прочитавши цей допис, побачити і себе в ному, побачити свій дотеперішній спосіб життя й спитати себе з острахом: "Куди ж це я йду і до чого доведе мене таке життя?"

Оце й мета моєї бесіди.

УМОВИНИ ЖИТТЯ І ПРАЦІ РОБІТНИКІВ.

Перш всього згадаю про загальні умовини життя й праці робітників Салт Сейнт Мері.

Е тут діє велика галузь промислу: широкі паперу в одній, і рейсів — в другій галузі. В обох галузях індустрія працює кілька тисяч робітників, яких компанії визискують в нечуваній спосіб. Визискує цей мошлявий тільки тому, що робітничо не з організовані і нема кому вимістити за його крикливо. Коли-б хотів відважиться промовити слівце, в тім хвилині опинити на вулиці поза фабричними мурами.

Праця в обох фабриках не є стада, бо компанії роблять лише тоді, коли мають багато замовлень, а позаяк вони кінчують робітників після вродоби, не оглядаючись зовсім на те, чи робітники мають з чого жити зі своїми родинами, чи ні.

Колі-ж платять робітникам вносьте лише 35 ц на годину, як може вижити робітник з родиною за ту невеличку платню і серед такої дорожечки, або з чого може вижити він тоді, коли він не працює? Очевидно річ, що працюючи лише 8 годин денно, робітники ніяк не успіли-б повозити кінш разом, то працюють вони в день по 11 годин, а нощі по 13, а є такі, що й по крутах 24 години. Можна собі уявити, як страшно вони освідомлюють себе робітники цю тяжко працює за здобуття лише суцього куска хліба.

Вони приходять до дому ледво теплі від надмірного вичерпання. Такі вкороці відносини існують в "Сіт Плент", то-бто в фабриці рейсів; де робітники не мають зовсім ніякої кінці і де їхня судьба залежить цілковито від сваволі власників цієї індустрії й їх вірних злочинців — наставників.

Та не кращі вони і в фабриці паперу, хоч тут є кінці, є це папська кінці, а не робітничі, бо робітники не мають ніяких прав з цієї кінці, а тільки тимчасові з неї. Навпаки, це вони помалі босам не більше гноблять й визискують робітників. Буває дуже часто так, що не вистигне робітник промовити одне слівце на якийсь мітинг, як на другий день знають де всі боси й суперінтенденти і зараз за таким робітником слідять компанійні собаки і при першій нагоді віддають його з роботи. Так оце зазвичай робітничо платити свої вкладки до кінці зарплати, бо мусить, а на мітинги ніби не йде, бо боїться, щоб його не прогнали з роботи.

Платять робітників в паперовій фабриці так саме нужденно як і в "Сіт Плент" і зовсім не вистарчає на життя. Тому то робітничі нарікання, що компанія не дозволяє вижити 7 днів на тиждень, що робітник не може жити на зарплату, це не вигадки, а дійсність.

Странно й подумати тільки, до якого безлюдного положення доведено робітників. Вони зриваються-б навіть свого одного дня на це позовинок, коли-б компанія на це позовила, щоб хоч на життя заробити. Чи чуєте це, ні всі фарисей і лицарі, що вихваляють "золоту" буржуазну демократію?

Робітник працює тяжко через цілий 6 днів в тиждень по 12 і 14 годин і не годен вижити з родиною! Чому ж не годен? Чи може він так багато потребує для свого прожитку? — Деж там, це неважко, потворити бешти визиску його праці є причиною цього, що робітник не в силі з неї вижити.

ЩО-Ж НА ЦЕ РОБІТНИЦТВО?

Тепер приглянемося, як реагує на ці відносини саме робітничо і чи воно взагалі реагує на них. Відповідь на це мусимо дати негативну, бо й справді, коли поглянути на малу частину українського робітничого загону — Деж там, це неважко, потворити бешти визиску його праці є причиною цього, що робітник не в силі з неї вижити.

Що-ж на це робітничтво? Тепер приглянемося, як реагує на ці відносини саме робітничо і чи воно взагалі реагує на них. Відповідь на це мусимо дати негативну, бо й справді, коли поглянути на малу частину українського робітничого загону — Деж там, це неважко, потворити бешти визиску його праці є причиною цього, що робітник не в силі з неї вижити.

Що-ж на це робітничтво? Тепер приглянемося, як реагує на ці відносини саме робітничо і чи воно взагалі реагує на них. Відповідь на це мусимо дати негативну, бо й справді, коли поглянути на малу частину українського робітничого загону — Деж там, це неважко, потворити бешти визиску його праці є причиною цього, що робітник не в силі з неї вижити.

домістю, бо свідомість кажує, що в робітничій організації все треба працювати шире й ідеальніше, а не тільки ради подяки й слави.

Тому-то в радку всім членам відділу ТУРФДім і Р.З.Т. в Салт Сейнт Мері, щоб вони побудили тих шкідливих пережитків і усвідомили собі, що від їх активності залежить теж доля всіх тих робітників, які ще й сьогодні блукають в темноті поза організацією, не думають нічого і не цікавляться нічим — Частіть своєю власною долею.

Про цих останніх я хочу сказати дещо більше. Вони живуть по часті в містах, а по часті в околицях міста, де багато з них вартя при "світлі мислі" гинуть баробаро на смеральних "мушкетерів". Дуже часто приходить їм поліція на гарчмі вчинити, тоді й доводиться їм поспішити за грами. Та про цих нема що багато писати; вони живуть пожиття доколичними скланим півдиким життям. Зате-ж вартя спитати на тих, що живуть в містах та бродять в болоті по самі вузла, дарма що вважають себе всеняйшими й через те нічим більше не цікавляться, як тільки картографуванням і пітикою, які ніколи до добра не доводять, а все тільки до зла — то-бто сварки, бійки й зневаги одини до другого.

Про цих бідних "всеняйших" можна-б дуже багато дещо сказати, але це все не доведе до ніякої меті. Одні з них пропавають останні гроші запарування центи, а опісля працюють на вулиці милостині, щоб мали за що заспокоїти голод; інші те саме роблять в пубурах, треті при картах і т. ин.

Як їхнє сімейне життя, не трудно собі уявити. Стратити неоди свій останній цент і з тої досади прийти до дому і на жінку свою зловити, визискує і неоди бідній жінці доводити своєму сиру землю годити.

Про організації здається нема що й згадувати цим людям. Це найбільш нещасні жертви людської злощастності, яка спонукує одних людей визискувати других при помочі отруї, яка перетворює живу людину в мертво бабдуно козоду.

Треба багато широкі героїчної праці з обох сторін свідомої й з організованої частини робітників, щоб цих нещасних товаришів по праці вивести з тої темноти й пригнати їх до організації.

Тому пам'ятайте це, дорогі товариші в українських робітничих організаціях, що на ваших плечах спочиває великий і тяжкий обов'язок: працювати неустомно, борючись останками своїх сил, щоб вивести тих нещасних з кінці темноти, визиску й гнету! Подорожний.

ПРО "ЗОЛОТУ ДЕМОКРАТІЮ" В АМЕРИЦІ.

Клівленд, Огайо.

Е ще дуже багато вірних людей на світі, які думають, що в Злучених Державах Америки панує дійсна демократія, що всі люди пишуться там рівними правами, одним словом, що там справжній демократичний рай. Але звичайно, так думають лише буржуазні робітники, а ця частина несподом робітничого загону, який поки що не відстав від несподом.

Але хто хоче пізнати справжнє обличчя американської демократії, хай приїде на якубудь виче або збори робітників. Там побачити він сейчас, скільки шпіннів і тайних агентів нагадує за найменшим порухом робітничого загону, який поки що не відстав від несподом.

Зокрема-ж, що тягнеться українських робітничих організацій, мусу на жаль сказати, що хоч гуртується поважно число робітників, робота в цих організаціях не йде так, як повинна-б вона йти. Причини на це складається багато, але найважливіші причини — це брак власного приміщення, а ще більше це обставина, що більшість членів надається майже зовнішнім впливам загальної бабдузності. Вся робота спочиває на плечах кількох одиниць, а решта спокійно прикладається готовому.

Не можна таке поведіння вважати за ознаку свідомості, бо свідомий робітник бажав, щоб його організація була жива, і тимчасом він самий бав старатись бути живим і діяльним.

Оскільки ж я вступив добачити, то є там і такі товариші й товаришки, які тільки тоді широкі працюють, як звідкись приїде в гості якийсь товариш чи товаришка, з цюю цей гість виходить, тоши товариші знову заспокоюються. Та це те-ж не можна вважати свідомістю.

привчили наших босів найбільше чешо-словацькі іммігранти, які перші стали підкуловати босів.

А ось і другий яскравий приклад, як тут у "вільній демократичній крадіні" тракують робітників. Пшов один робітник до державного офісу за роботою і сказав урядникові, що в нього родина, яка голодує, бо він не має ні грошей, ні праці. Тоді урядник сказав йому, що в "зехах багато води", значить, коли ти, робітнику, не маєш ні роботи, ні що їсти, тоді тобі впадо... покінчити з собою в лежку.

Чуєш, робітнику, як "широ" пані й підпанки відноситься до тебе? А ти як догче ще втримеш і слухатимеш ім так широго? Чи не час вже пригнати собі, що ти людина яка має право до життя й праці, і що в тебе є мотушиць засіб, який ти можеш прожити ту галазоду зграю спекулянтів і порадити їм самим шукати для себе куска хліба чесною працею.

Пам'ятай, робітнику, що цюю мотушиць зброєю у тебе є робітничо організація й освіта!

Д. Гакман.

ШКІЛЬНИЙ КОНЦЕРТ.

Веланд, Онт.

З нагоди закінчення шкільного року в Укр. Роб. Школі в Веланді, Онт., відбувся дня 2 липня ц. р. в У.Р.Д. концерт шкільної дітвори, якого метою було тільки показати родичам, як їхні діти використовували свій час в цій школі і чого вони в ній навчилися доброму.

Що цей час не, пішов на марне і що діти протягом одного року навчилися дуже багато, про це свідчить як найкраще зазначений концерт, якого програму виконали вони дуже гарно.

Після концерту роздав їм учитель Т. Гр. Свук свідоцтва, а від родичів діставали вони в дарунок "дискримі". Тов. Гр. Свук провадив цю школу на протяг одного року й виконав багато широкі праці в те, щоб дітям дати не тільки знання, але й добре виховання. За його труд належить йому широкі подяка.

Наша робітничо дітвора школа, це наша вса надія, бо лише в ній наша дітвора навчиться цього, чого вона найбільше в журттю потребуватиме.

Тому повинні всі українські робітники й робітнички вислати свої діти до цієї школи, щоб їх діти не млірувались по вулицях, а виховувались в робітничій діточій школі на чесних дітей своєї класи й майбутніх борців за її інтереси.

Робкор.

З ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛІВ Р.З.Т.

Шалло, Онт.

Чотири місяці проминуло, як засновано наш відділ Р.З.Т. в Шалло, Онт., але за весь той час ніхто й разу пером не черкнув до нашого робітничого-фермерського преси про життя цього відділу. Це мабуть тому, що він дуже молодий і не було що багато про нього й писати.

Мас він зараз всіх 11 членів, але ж членів, хоч іх і не багато, все-ж таки широкі працюють в користь своєї організації, преси, а в останнім часі також і для Вишого Освітнього Курсу.

На 7-го серпня ц. р. відбулися місячні збори нашого відділу Р.З.Т., на яких обговорено як сіла справу В. О. К. і вирішено поспішити з допомогою на цю шль.

З огляду на те, що в цій місцевості не можна відшукати ні пікніку, ні забави, всі члени нашого відділу згодилися однодушно зложити від себе добровільні жертви.

Жертвували сідукою товариші й товаришки до \$5.00: т-ка Ольга Матвіїв і Стефан Матвіїв; по \$2.50: т-ка Юзефа Залена і Йосиф Залена; по \$2.00: т-ка Тимофія Стефанко, Никола Стефанко і Михайло Дерій; по \$1.00: т-ка Палагія Козак, Йосиф Козак і Петро Токарчук — разом \$24.00.

Всім жертвувалим широкі подяка! Стефан Матвіїв, секр.

Мус Джо, Саск.

Відділ Р.З.Т. в Мус Джо, Саск. розвивається досить гарно, чого доказом може бути хоч-би й те, що в шм році число членів збільшилось о 20 нових членів, а загальним числом він перевищив відділ ТУРФДім.

Свої збори відбуває він кожного 5-го числа в місяці. На останніх своїх 5-тих зборах відділу вирішив, щоб в місяці жовтні повести ударну кампанію за призначенням нових членів для відділу. Далеше вирішив він також, щоб замисити оподатковувати своїх місцевих членів в користь приюту Р.З.Т. прибути в Укр. Роб. Фарм. Домі баску з написом: "Жертвуйте на приют". Призначив в такий спосіб жертви протягом цілого року відділ висилатиме через свогою делегата на конвенцію до каси Головного Заряду, то-бто властиво шль баску з гринами має делегат привезти з собою до Винніпегу і там передати її касі сіла.

В справі допомоги Вишому Освітньому Курсові відділ Р.З.Т. не робить ніяких окремих підприємств, що дуртується при У.Р.Д., мають недовільні "власнотні" велику забаву спільними силами. Частий дохід з цієї забави буде обернено на шль В.О.К.

Звертаючи всю свою увагу на призначення фінансів, зазначаю на жаль саме найважливішу справу, якою є освітня робота. Багато говориться про освіту, але біда в тому, що ця

освіта не падає з неба, а треба присвятити для неї чимдого часу й праці.

Освітній комітет старався час від часу цю справу рушити з місця, але це йому якось не вдавалось.

Вкінці зійшлися всі заряди й комітети на спільне засідання і по довшій дискусії прийшли до закінчення, що справі освіти присвячувано досі замало уваги. Тому то дотеперішній освітній комітет уступив, а на його місце вибрано другий, який вирішив, щоб кожної неділі пополу-дні відбувалися спільні масові читання. Це своє рішення він вівразу й перевів в діло. Що неділі відбуваються спільні читання й дискусії, з яких учасники могли-б багато користати, коли-б тільки сходились постійно.

Пам'ятаймо-ж товариші й товаришки, що в свідомості наша сіла і не занебудемо ніодної лекції читання.

Робкор.

ДОПОМОГА ХОРОМУ ТОВАРИШОВІ.

Лондон, Онт.

На заклик т. М. Яремичука в Едмонтоні з просякою до всіх робітничих організацій в Канаді прийти йому й його рідні з поміччю, мн члени відділу Р.З.Т. в Лондоні, Онт., зрозуміли цей його заклик і свідомі цього, що йому ніхто інший не може, як робітники не допомогти.

На своїм мітингу відділ Р.З.Т. вирішив несесяні допомоги, який зайнявся збиркою на гадуану шль. Всі члени відділу Р.З.Т. відповіли своїми жертвами як сідує: т-ка Анна Хомі \$1.85; по \$1.00: П. Шабаска, С. Гаришак, В. Хомак, П. Сава, В. Семчишин, Г. Веронський; по 50 ц.: В. Семчишин, Г. Новосадий, І. Дікун, М. Кушан, І. Димитро, Н. Гончарук, П. Бельський, В. Кіт, П. Дозорик, О. Заряд, Д. Пушкін, С. Наконечний; Г. Аристов 45 ц.; П. Димитро 30 ц.; по 25 ц.: Р. Іванський, Ю. Огородник, Р. Роневичкий, В. Ванджак, І. Іванський, Ю. Новосадко, Ю. Божонько, Ф. Маганін, А. Мушчак, П. Турок 15 ц. — разом зібрано на допомогу т. М. Яремичукові \$17.00.

За це відділ Р.З.Т. складає всім жертвувалим широкі товариську подяку!

За комітет: В. Семчишин, П. Сава і Т. Дікун секретарі.

ВІДЧИТИ ТОВ. М. ПОПОВИЧА.

Саскатун, в неділю, 21. серпня.

Після відвідання важливіших місцевостей на сході, тов. М. Попович вийде в західну Канаду і там дасть відчити в сілдуочих місцевостях:

- Саскатун, в неділю, 21. серпня.
- Едмонтон, у вівторок, 23. серпня.
- Дромгелдер, в середу, 24-го серпня.
- Келгарі, в п'ятницю, 26. серпня.
- Колмен, в неділю, 28. серпня.
- Летбридж, в понеділок, 29. серпня.
- Медисін Гет, у вівторок, 30. серпня.
- Мус Джо, в середу, 31. серпня.
- Ріджайна, в четвер, 1. вересня.

Відчити відбудуться в Українських Робітничих Домах, о годині 8. вечером.

Товариші повинні подбати, щоб ці відчити, як найширше проголосити і закликати на них як найбільше число робітників та робітниць.

Головний Український Агітпропом К.П.К.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ.

Повідомляється членів відділу ТУРФДім, що місячні членські збори відбудуться в суботу, дня 20. серпня ц. р. в годині 8.30 вечером. Кожний член відділу повинен взяти участь в зборах.

Приходить обов'язково. Заряд.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Подаємо до відома всіх товаришів, членків відділу Жіночої Секції у Винніпегу, що в понеділок, 22. серпня ц. р. відбудуться в Укр. Роб. Домі лекції на тему:

ПСИХІКА ДІТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.

Початок лекції трічно в год. 8.30 вечером.

Лекцію виволосить т. І. Карач з особливим узагальненням практичних питань, з якими стірається кожна мати-робітниця при вихованні дітей.

Просимо всіх членків прибути на означений час. Нових членків радо вітаємо.

Освітній Комітет.

ВЕЛИКИЙ ДІТОЧИЙ ПІКНІК!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ ТОВ. УКР. РОБ.-ФАРМ. ДІМ В ВІННІПЕГУ

будується
В НЕДІЛЮ, 21. СЕРПНЯ 1927 РОКУ
НА ФАРМІ Р.З.Т. В ІСТ КИЛДОНАН

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

ДІТОЧОЇ ШКОЛИ І ВІДДІЛУ СЕКЦІЇ МОЛОДІ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ

На пікніку будуть смачні перекуски, холодні напитки, різні дітві спортивні гри і таке инше. Пригварити буде добірна орхестра.

НА ПІКНІКУ БУДЕ ЗНЯТА ФОТОГРАФІЯ ДІТЕП А ТАКОЖ ФОТОГРАФІЯ ЧЛЕНКІНЬ ЖІНОЧОЇ ВІДДІЛУ.

Для дітей будуть замовлені стріткарі, які відійдуть від Укр. Роб. Дому в годині 10.45 мінут, і заведуть дітей без переїздання аж на місце пікніку.

ІДЬТЕ ВСІ З НАМИ НА ПІКНІК СТАРІ П МАЛІ. КЛИЧТЕ З СОБОЮ СВОХ ЗНАКОМИХ.

ЯК ІХАТИ: Беріть стріткарю "Килдонан" і їдьте нею аж до кінця. Там треба переїстися на "Сейнт Пол" кару (що коштує три центи) і їдьте нею аж до Fortier Ave. Вся їзда коштує 8 центів. На місці вас стрінуть представники комітету.

Вразі непогоди пікнік відбудуться на сілдуочу неділю.

ПІКНІК! ПІКНІК! ПОВІДОМЛЕННЯ.

Старанням відділу ТУРФДім в Кенорі, Онт., устроється в неділю, дня 21. серпня ц. р., коло Ребит лежку

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК.

На пікніку буде добірна орхестра, спортивні гри, забави, смачні перекуски і зимні напитки, як також ідога для танцюючих. Тож приходіть якнайчисленніше, щоб побавитися в добрім товаристві і одночасно допомогти своїй робітничій справі. Всі на пікнік! Кличте сусідів і знайомих. На місці пікніку вас стріне пікніковий комітет.

Початок пікніку в годині 10. раню.

Вразі непогоди пікнік відбудуться в сілдуочу неділю.

ЗАБЕЗПЕЧИТЬ СЕБЕ В Р.З.Т.

Чи ви є вже членом Робітничого Запозомого Товариства? Чи подбали ви про те, щоб забезпечити собі і своїй родині допомогу на випадок слабости, каліцтва або смерті? Якщо ні, то зробіть це зараз.

За одного долара місячної вкладки одержує член Р.З.Т. по \$10.50 тижнево в часі слабости або каліцтва.

За 4 роки свого існування Р.З.Т. виплатило поверх 38 тисяч запозоми своїм членам і помертвому для родин членів. Сьогодні є в касі готівки 29 тисяч для запозоми членів Р.З.Т.

Робітники й робітнички! Нині ви здорові з своєю родиною, але ніхто не може сказати, що з вами може бути завтра.

Тому приходіть всі громадо на віча, які відбуватимуться в ніше поодних місцевостях і на яких буде допорити т. І. Клібановський про розвиток і значіння Р.З.Т.

Загальні мітинги відбуватимуться в такий порядку:

- Ракманштейн Гавз, Алта. у вівторок, 23. серпня вечером.
- "Біг Велер", Алта. в четвер, 25. серпня вечером.
- Кемрос, Алта. в п'ятницю, 26. серпня вечером.
- Тюфідл, Алта. в суботу, 27. серпня вечером.
- Едмонтон, Алта. в неділю, 28. серпня вечером.
- Гіл'ярд, Алта. в понеділок, 29. серпня вечером.
- Мондейр, Алта. у вівторок, 30. серпня вечером.
- Вегревін, Алта. в середу, 31. серпня вечером.
- Верміліон, Алта. в четвер, 1. вересня вечером.
- Ренфурдей, Алта. в п'ятницю, 2. вересня вечером.

Гол. Зар. Р.З.Т.

ПОШУКУЮ в важній справі своїх кривних С. Михайлюка і Василя Пиливського, родом з Застави, Буковина. Хто знав-би про них, або вони самі, хай зголосяться на адресу:

S. Michayluk 28 Plum St. Kingston, Ont.

МАЮ на продаж барберню (Барбер Шан) в добрім положенні і з добрим барберським укомплектуванням. Барберня є в пубури на абстезі в Мон Блюку на розі ул. Вілям і Кінг в Винніпегу. Прода